

BIURO RZECZNIKA
PRAW OBYWATELSKICH

WPL. 2020 -03- 06 PW.

ZAL. NR

Kłodzko, dn. 27 lutego 2020 r.

**Biuro
Rzecznika Praw Obywatelskich
Pełnomocnik Terenowy
Rzecznika Praw Obywatelskich
we Wrocławiu
ul. Wierzbowa 5
50-056 Wrocław**

dot.: BPW.571.3.2019.NK

W nawiązaniu do Raportu Krajowego Mechanizmu Prewencji Tortur z wizytacji Zakładu Karnego w Kłodzku przeprowadzonej w dniach 21-23 października 2019 roku uprzejmie informuję o działaniach pojętych w związku z wydanymi zaleceniami.

Nadmieniam jednocześnie, że informacje zaszeregowane zostały w takiej samej kolejności jak wydane zalecenia.

Ad 1.1. Zakład Karny w Kłodzku dysponuje obecnie dwiema celami monitorowanymi oraz trzema celami izolacyjnymi (w tym dwie cele monitorowane). W styczniu 2020 roku nastąpiło uruchomienie celi monitorowanej w oddziale terapeutycznym dla skazanych z niepsychotycznymi zaburzeniami psychicznymi lub upośledzonych umysłowo, w konsekwencji powyższego aktualnie nie ma potrzeby wykorzystywania cel izolacyjnych z przeznaczeniem innym, niż wykonywanie kary dyscyplinarnej. Ewentualne osadzanie w celi izolacyjnej osób pozbawionych wolności, wobec których nie jest wykonywana kara dyscyplinarna umieszczenia w takiej celi będzie następować jedynie w szczególnie uzasadnionych przypadkach, o których mowa w § 90 ust. 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 17 października 2016 roku w sprawie sposobów ochrony jednostek organizacyjnych Służby Więziennej.

Wyjaśniam jednocześnie, że wykorzystywanie celi izolacyjnej nie tylko do osadzania w niej osób ukaranych karą z art. 143 § 1 pkt 8 kkw lub art. 222 § 2 pkt 5 kkw było dotychczas podyktowane koniecznością zapewnienia bezpieczeństwa osadzonym lub brakiem możliwości innego zakwaterowania przy jednoczesnym przeciwwskazaniu do zakwaterowania w celi pojedynczej nie-monitorowanej.

Ad. 1. 2. Zgodnie z postanowieniami zawartymi w art. 111 § 2 i art. 216a § 1 kkw w czasie przeprowadzania czynności procesowych, jak również transportowania skazani/ tymczasowo aresztowani korzystają z własnej odzieży. Z odzieży stanowiącej własność zakładu karnego korzystają jedynie skazani odbywających karę pozbawienia wolności w zakładzie karnym typu zamknię-

tego udający się na konsultacje medyczne, leczenie szpitalne, jak również korzystający z zezwolenia na opuszczenie zakładu karnego pod konwojem funkcjonariuszy SW. Powyższe podyktowane jest tylko i wyłącznie względami bezpieczeństwa. Konwojowanie osadzonych do miejsc o wysokim natężeniu ruchu osób, jakimi są m.in. pozawięzienne placówki służby zdrowia, wiąże się z wysokim ryzykiem wystąpienia zdarzeń takich jak próba ucieczki osoby konwojowanej. W sytuacji podjęcia próby ucieczki, zarówno konwojenci, jak i służby wspierające działania SW są w stanie bardzo szybko zidentyfikować osobę korzystającą z odzieży stanowiącej własność zakładu karnego i udać się za nią w pościg.

Podkreślić ponadto należy, że skazani zakwalifikowani do odbywania kary pozbawienia wolności w zakładzie karnym typu półotwartego, jak również tymczasowo aresztowani, w czasie konwojowania korzystają z odzieży własnej.

Ad. 1.3. Wszystkim funkcjonariuszom wykonującym obowiązki służbowe w bezpośrednim kontakcie z osadzonymi przypomniano o konieczności przeprowadzania kontroli osobistej w sposób dwuetapowy, z poszanowaniem prawa osadzonych do intymności i godności osobistej. W dniu 07.02.2020 roku w Księżce poleceń dowódców zmian dokonano ponadto wpisu o konieczności przypominania funkcjonariuszom działu ochrony, aby kontrolę osobistą osadzonych realizować w sposób przewidziany obowiązującymi przepisami prawa. Aktualnie wszystkie kontrole osobiste przeprowadzane są zgodnie z § 68 pkt 5 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 17 października 2016 roku w sprawie sposobów ochrony jednostek organizacyjnych Służby Więziennej. Sposób przeprowadzania kontroli doraźnie weryfikowany jest przez kierownictwo działu ochrony.

Ad. 1.4. W dniu 25.11.2019 roku przeprowadzono szkolenie z zakresu komunikacji interpersonalnej, sposobów radzenia sobie ze stresem oraz przeciwdziałania wypaleniu zawodowemu. W dniu 26.02.2020 roku odbyło się natomiast szkolenie ze standardów ochrony praw człowieka.

Ad. 1.5. Funkcjonariusze oraz pracownicy Zakładu Karnego w Kłodzku zapoznali się z Protokołem Stambulskim. Powyższy protokół udostępniono także do wglądu w wewnętrznej sieci komputerowej i w każdej chwili, osoba zainteresowana może z niego skorzystać.

Ad. 1.6. W okresie od dnia 31 stycznia do dnia 21 lutego 2020 roku, w ramach Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój „POWER” na terenie Zakładu Karnego w Kłodzku przeprowadzono cykl szkoleniowo - aktywizacyjny o kierunku opiekun osób starszych. Szkoleniem objętych było i ukończyło 12 osadzonych

Ad. 1.7. Zgodnie z § 16 rozporządzenia Ministra Infrastruktury z dnia 12 kwietnia 2002 roku w sprawie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać budynki i ich usytuowanie, zakłady karne i areszty śledcze zostały zwolnione z konieczności spełnienia wymagań dostępności dla osób niepełnosprawnych. Nie mniej jednak, mając na uwadze poprawę warunków odbywania kary pozbawienia wolności lub tymczasowego aresztowania przez osoby z niepełnosprawnościami podjęto działania mające na celu dostosowanie jednostki do potrzeb osób z ograniczoną sprawnością ruchową poprzez instalację windy osobowo-towarowej. Montaż windy w oddziale penitencjarnym nr 2 umożliwi ww. osadzonym swobodne przemieszczanie się i korzystanie z przysługujących uprawnień, na równi z osobami sprawnymi. Powyższe stanowi jednak rozciągnięty w czasie proces, który uzależniony jest od wielu czynników m.in. zasobności budżetu jednostki,

a także warunków architektonicznych, w tym od uzyskania niezbędnych pozwoleń na wprowadzenie zmian w posiadanej dokumentacji technicznej obiektu. Realizacja przedsięwzięcia możliwa będzie także, po przyznaniu środków finansowych, o które jednostka zwróci się do Dyrektora Okręgowego Służby Więziennej we Wrocławiu. Do tego czasu osoby z niepełnosprawnością ruchową będą kwaterowane w sposób umożliwiający im jak najlepszy dostęp do wszystkich pomieszczeń przeznaczonych do korzystania przez osadzonych.

Ad. 1.8. Do końca marca br. w kąciu sanitarnym, w 4 celach mieszkalnych zainstalowane zostaną udogodnienia dla osadzonych z niepełnosprawnością ruchową.

Ad. 1.9. Do końca czerwca br. wykonana zostanie zabudowa kącia sanitarnego w celach izolacyjnych, która przewiduje zamontowanie osłon wykonanych z poliwęglanu umożliwiających kontrolę zachowania osadzonego przy jednoczesnym zagwarantowaniu intymności w czasie wykonywania czynności fizjologicznych.

Ad. 1.10. Osadzeni poprzez ogłoszenia zamieszczone na tablicach informacyjnych oraz codzienne komunikaty nadawane przez zakładowy radiowęzeł informowani są o możliwości korzystania z zasobów informatycznych Biuletynu Informacji Prawnej oraz dostępności do stanowisk komputerowych. Nadmieniam jednocześnie, że powyższe informacje zamieszczone są także w porządku wewnętrznym jednostki, tekst którego znajduje się w każdej celi mieszkalnej.

Ad. 1.11. W chwili obecnej jedna osoba pełniąca służbę w jednostce odbyła szkolenie i zdała egzamin doskonalący z zakresu języka migowego oraz posiada certyfikat wydany przez organizatora szkolenia tj. Karkonoski Sejmik Osób Niepełnosprawnych w Jeleniej Górze.

Nadmieniam ponadto, że nawiązano kontakt z Polskim Związkiem Głuchych Oddział Dolnośląski we Wrocławiu i zgłoszono chęć wzięcia udziału 5 funkcjonariuszy tutejszej jednostki w nauce języka migowego na poziomie podstawowym ogólnym A1 według Europejskiego Systemu Opisu Kształcenia Językowego. Celem kursu jest rozwój u uczestników kompetencji komunikacyjnej w polskim języku migowym dla poziomu podstawowego A1. Termin najbliższego szkolenia przewidywany jest na miesiąc maj/ czerwiec br. Z uwagi na ograniczone możliwości finansowe jednostki podjęte zostaną działania mające na celu pozyskanie na ww. szkolenie środków z Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych. Pozostały koszt uczestnictwa osób zainteresowanych w szkoleniu zostanie pokryty z budżetu jednostki.

Ad. 1.12. Osadzonych nieposługujących się językiem polskim poinformowano o możliwości komunikowania się z funkcjonariuszami za pomocą translatorów. Osoby nowo przyjęte, także nieposługujące się językiem polskim będą informowane przez funkcjonariuszy działu ewidencji o możliwości komunikowania się za pomocą translatorów oraz zgłaszania się w tej sprawie do wychowawców.

Zakład Karny w Kłodzku dysponuje także zamieszczonymi na stronie internetowej Służby Więziennej Informatorami dla cudzoziemców tymczasowo aresztowanych, skazanych oraz ukaranych. Informatory są dostępne w kilku językach. Każdej osobie, doprowadzonej do jednostki, będącej cudzoziemcem, dla której język polski będzie niezrozumiały lub zrozumiały w niewystarczający sposób powyższe materiały będą udostępniane w formie wydruków komputerowych.

W celu właściwego działania dokonano aktualizacji oprogramowania systemowego translatorów. W dniu 31.01.2020 roku dla funkcjonariuszy i pracowników działu penitencjarnego prze-

prowadzono ponadto szkolenie z obsługi ww. urządzeń, w trakcie którego zobligowano ich do wykorzystywania translatora w pracy codziennej.

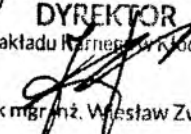
Ad 1.13. Kadre działu penitencjarnego zobowiązano, aby wszelkie informacje dotyczące praw i obowiązków więźniów, także zasad odbywania kary pozbawienia wolności oraz tymczasowego aresztowania przekazywane były osadzonym w języku dla nich zrozumiałym, z wykorzystaniem dostępnych środków technicznych oraz uwzględnieniem ich możliwości intelektualnych.

Ad. 1.14. Poszerzono ofertę dostępnych dla osadzonych, głównie tymczasowo aresztowanych, zajęć sportowych i kulturalno-oświatowych o:

- funkcjonowanie koła ćwiczeń ogólnorozwojowych (zajęcia odbywają się w świetlicy sportowej w oddz. 1),
- wzbogacenie oferty prasy w punkcie bibliotecznym,
- zwiększenie ilości książek w punkcie bibliotecznym o 100 woluminów,
- urozmaicenie oferty gier planszowych dostępnych w punkcie bibliotecznym oraz w świetlicy,
- doposażenie świetlicy w oddziale mieszkalnym w grę „piłkarzyki”,
- możliwość wzięcia udziału w quizach i konkursach wiedzy organizowanych w jednostce.

Nadmieniam ponadto, iż dążąc do poprawy warunków bytowych osadzonych w grudniu 2019 roku zakończono prace modernizacyjne instalacji interkomowej z funkcją radiowęzła w kompleksie 789, w którym przebywają skazani z niepsychotycznymi zaburzeniami psychicznymi lub upośledzeni umysłowo oraz skazani uzależnieni od środków odurzających lub substancji psychotropowych. Realizacja powyższego zadania możliwa była m.in. dzięki przyznaniem przez Dyrektora Okręgowego SW we Wrocławiu środków finansowych na ten cel. W dniu 20 lutego 2020 roku otwarto także nowo powstałe pomieszczenia terapii zajęciowej w oddziale terapeutycznym, które dotychczas znajdowały się poza pawilonem mieszkalnym. Nowe pomieszczenia, które zostały wyposażone w profesjonalny sprzęt oraz urządzenia w znaczący sposób przyczynią się do poprawy komfortu realizacji tej formy oddziaływań wychowawczych, które niewątpliwie sprzyjają przygotowaniu skazanych do readaptacji społecznej.

Informuję także, że przebywający w czasie wizytacji w Zakładzie Karnym w Kłodzku osadzony przewlekłe somatycznie chory, z uwagi na przyspieszenie terminu, w dniu 09.12.2019 roku został przetransportowany do Oddziału dla Przewlekłe Chorych w Zakładzie Karnym w Czarnem.

z wyłączeniem sekcji
DYREKTOR
Zakładu Karnego w Kłodzku

ppłk mgr inż. Wiesław Zwiefka

Wyk. w 4 egz.:

1. adresat

2. Dyrektor Okręgowy Służby Więziennej
we Wrocławiu
- 3 Biuro Spraw Wewnętrznych
Centralnego Zarządu Służby Więziennej
ul. Rakowiecka 37A
02-521 Warszawa

4. aa

OID-kk.0812.2.2020.BS

Biuro Rzecznika
PRAW OBYWATELSKICH

WPL. 2020-03-09 PW.

ZAL. NR

Wrocław, dn 04 marca 2020 r.

RPW/18459/2020 P
Data: 2020-03-09

Pani
Katarzyna Sobańska-Laskowska
Pełnomocnik Terenowy
Rzecznika Praw Obywatelskich
Ul. Wierzbowa 5
50-056 Wrocław

Szanowna Pani Pełnomocnik

Z zainteresowaniem zapoznałem się z Raportem Krajowego Mechanizmu Prewencji Tortur z wizytacji Zakładu Karnego w Kłodzku znak BPW.571.3.2019.NK. Z informacji uzyskanej od Dyrektora Zakładu Karnego w Kłodzku wynika, że podjął stosowne działania w związku z wydanymi zaleceniami.

Odnośnie zaleceń skierowanych bezpośrednio do Okręgowego Inspektoratu Służby Więziennej we Wrocławiu uprzejmie informuję, że działania ukierunkowane są na stałe wsparcie wszystkich jednostek podległych w zakresie tworzenia nowych miejsc pracy dla osadzonych, w tym budowie/przebudowie hal produkcyjnych.

Program „Praca dla więźniów” stanowi jedno z priorytetowych zadań, co podkreślane jest podczas wszystkich odpraw służbowych, gdzie szeroko poruszane są kwestie zatrudnienia osób pozbawionych wolności. Działania Okręgowego Inspektoratu Służby Więziennej we Wrocławiu polegają na doradztwie w zakresie formalnym jak również stosowanych w jednostkach rozwiązań. Wszystkie umowy przedwstępne, które tworzą podstawę do pozyskania środków finansowych z Funduszu Aktywizacji Zawodowej Skazanych i Rozwoju Przywieszennych Zakładów Pracy są opiniowane przez radcę prawnego oraz specjalistów OISW we Wrocławiu. Następnie również wniosek o dotację z Funduszu Aktywizacji Zawodowej Skazanych i Rozwoju Przywieszennych Zakładów Pracy jest opiniowany przez specjalistów OISW we Wrocławiu a następnie celem rozpatrzenia przesyłany do Centralnego Zarządu Służby Więziennej.

Tworzenie nowych miejsc pracy dla osadzonych, w szczególności dla populacji osadzonych, którzy z uwagi na względy penitencjarne i ochronne nie mogą być skierowani do pracy w systemie bez konwojenta, to główny kierunek formułowany i przedstawiany w poleceniach dla podległych dyrektorów jednostek penitencjarnych okręgu wrocławskiego.

Z uwagi na powyższe, zarówno Dyrektor Okręgowy Służby Więziennej we Wrocławiu jak i podlegli mu specjaliści pozostają zobowiązani do okazywania wsparcia jednostkom podległym podczas realizowanych działań. Działania, co do których polecenia oraz przyjętą strategię dążenia do objęcia jak

największej grupy skazanych oddziaływaniami poprzez pracę, były wydawane i przedstawiane przez Dyrektora Okręgowego Służby Więziennej we Wrocławiu.

W związku z rekomendacjami dotyczącymi min. wsparcia finansowego Dyrektora Zakładu Karnego w Kłodzku w realizacji zadań wymagających nakładów finansowych, uprzejmie informuję, że jednostki OISW we Wrocławiu w projekcie planu wydatków bieżących - paragraf 4270 na rok 2020, posiadają środki finansowe w kwocie 1 577 000 zł., z czego 450 000 zł przypada na konserwację maszyn i urządzeń, zaś pozostała część tj. 1 127 000 zł, to środki na realizację 10 zadań remontowych w jednostkach podległych.

We wspomnianym wyżej projekcie planu wydatków budżetowych – „Zakup usług remontowych” na rok 2020 Zakład Karny w Kłodzku otrzymał łącznie kwotę 70 000 zł. (4270.1 – 30 000 zł na naprawę maszyn i urządzeń, 4270.2 – 40 000 zł na remont dźwurki oddziałowego w pawilonie penitencjarnym B w Zakładzie Karnym w Kłodzku). Dodatkowo w ramach ustawy modernizacyjnej w roku 2020 planuje się skierowanie do kłodzkiej jednostki środków pieniężnych w ramach 4270.2 w wysokości 600 000 zł na realizację zadania pn. „Remont i ocieplenie dachów w budynkach penitencjarnych numer 5 (kompleks 788) pawilon B w Zakładzie Karnym w Kłodzku”.

Należy wspomnieć iż, w celu zachowania należytej staranności w ustaleniu kolejności realizacji prac remontowych i inwestycyjnych w jednostkach podległych, w pierwszej kolejności do planu wydatków wprowadza się niewralgiczne dla ich funkcjonowania zadania (np. remonty dachów budynków zakwaterowania osadzonych). Dzięki temu w ubiegłych latach jednostki podległe, w tym również Zakład Karny w Kłodzku zrealizowały szereg istotnych przedsięwzięć inwestycyjnych i remontowych, których celem była poprawa stanu użytkowanej przez nie infrastruktury.

Zakład Karny w Kłodzku realizował odpowiednio zadania remontowe:

a) w roku 2016;

1. Remont instalacji wodno – kanalizacyjnej w pawilonie A budynku penitencjarnego – wartość zadania 572 097, 80 zł,
2. Remont stolarki okiennej w pawilonie penitencjarnym (etap II) – wartość zadania 79 977,08 zł.

b) w roku 2017;

1. Remont instalacji wodno – kanalizacyjnej w pawilonie B budynku penitencjarnego – wartość zadania 576 587, 31 zł,
2. Remont stolarki okiennej w pawilonie penitencjarnym – wartość zadania 126 845,06 zł

Ponadto jednostka zleciła wykonanie dokumentacji kosztorysowo-projektowej dla zadań pn. „Remont dachów w budynkach penitencjarnych nr 4, 5 kompleks 789 i 788 oraz w budynku administracyjnym nr 1 kompleks 789” i „Remont instalacji wodno – kanalizacyjnej w pawilonie C”.

c) w roku 2018;

1. Remont stolarki okiennej (etap IV) – wartość zadania 143 852,55 zł
2. Remont dachu budynek administracyjny nr 8 w kompleksie 789 – wartość zadania 99 926,00 zł.

d) w roku 2019;

1. Remont i ocieplenie dachu w budynku penitencjarnym numer 5 pawilon A (kompleks 788) w Zakładzie Karnym w Kłodzku – wartość zadania 589 283,39 zł.
2. Remont wewnętrznej bramy wjazdowej budynku nr 1 kompleksu 788 Zakładu Karnego w Kłodzku – wartość zadania 18 000 zł.

W sumie w latach 2016-2019 Zakład Karny w Kłodzku tytułem wykonanych remontów i napraw w ramach § 4270 poniósł wydatki w wysokości 2 366 014,61 zł (odpowiednio: 2016 – 680 686,91 zł, 2017 – 777 841,14 zł, 2018 – 270 836,93 zł i 2019 – 636 649,63 zł). Powyższe wskazuje, iż jednostka dzięki otrzymywanym środkom finansowym systematycznie i konsekwentnie zleca zadania remontowe, których celem jest poprawa standardu odbywania kary pozbawienia wolności lub też poprawa warunków pełnienia służby. Jednocześnie systemem gospodarczym, w ramach posiadanych środków na bieżąco prowadzi prace polegające na odnawianiu cel mieszkalnych i pomieszczeń użytkowanych zarówno przez osadzonych, jak i funkcjonariuszy wykonujących obowiązki służbowe.

Wykonano w 2 egz. BS/DKD/TJ

1. Adresat
- 2.Aa

DYREKTOR OKRĘGOWY
SŁUŻBY WIEZIENICZ
w Kłodzku
plk Tomasz Kaczyk

**BIURO
RZECZNIKA PRAW OBYWATELSKICH**

Wrocław, 2 kwietnia 2020 r.

**Pełnomocnik Terenowy
Rzecznika Praw Obywatelskich
we Wrocławiu**

BPW.571.3.2019.NK

**Szanowny Pan
Ppłk Wiesław Zwiefka
Dyrektor Zakładu Karnego w Kłodzku**
Zakład Karny w Kłodzku
ul. Bohaterów Getta 16
57-300 kłodzko

Szanowny Panie Dyrektorze,

pragnę podziękować za udzielenie odpowiedzi na Raport z wizytacji Krajowego Mechanizmu Prewencji Tortur w Zakładzie Karnym w Kłodzku, przeprowadzonej w dniach 21-23 października 2019 r. Z satysfakcją przyjęliśmy informację o realizacji zdecydowanej większości sformułowanych tam zaleceń.

Odnosząc się do treści odpowiedzi Pana Dyrektora dotyczącej konwojowania skazanych poza teren jednostki w odzieży skarbowej (pkt 1.1 Raportu), KMPT ponownie zwraca uwagę, iż jest to dopuszczalne tylko w przypadkach indywidualnie uzasadnionych. Art. 111 § 2 kkw przewiduje bowiem jako zasadę korzystanie przez skazanego z odzieży własnej. Odstępstwa od tej zasady dopuszczone są m. in. ze względów bezpieczeństwa, jednakże zagrożenie bezpieczeństwa należy wykazać dla każdego indywidualnego przypadku. Gdyby ustawodawca uznał, że transport skazanych do placówek medycznych niesie zawsze, ze swej istoty, zagrożenie bezpieczeństwa, to dałby temu wyraz w tekście ustawy zezwalając *expressis verbis* w razie takiego transportu na przebranie skazanych w odzież skarbową. Skoro tego nie uczynił, należy umożliwić osadzonemu korzystanie z własnej odzieży podczas konwojowania poza teren jednostki, a przebranie w odzież skarbową, zważywszy na jej

stygmatyzujący charakter, stosować tylko w rzeczywistości uzasadnionych konkretnymi okolicznościami przypadkach indywidualnych.

Z wyrazami szacunku

Dr Natalia Kłączyńska

Zastępca Pełnomocnika Terenowego

Rzecznika Praw Obywatelskich we Wrocławiu

/-podpisano elektronicznie/